הגמרא מביאה את דעת אמימר להלכה: **אָמַר אֲמֵימַר, הִלְכְתָא אוֹתְיוֹת נְקִנּוֹת בְּמְסִירָה** בלבד, בלא שטר מכירה, **כְּדעת רַבִּי.** הגמרא מבררת האם כך קיבל מרבותיו, או שאף סברא יש בדבר: **אָמַר לֵיהּ רַב אַשִׁי לַאֲמֵימַר, גְּמָרָא אוֹ סְבָרָא** – דבר זה מקובל בידך מרבותיך, או שאף מסברא דעתך כן. **אָמַר לֵיהּ, גְּמָרָא. אָמַר רַב אַשִׁי, סְבָרָא נַמִּי הוּא** – אף מסברא יש לומר שדי במסירה בלבד, שהרי שטר קנין אינו מועיל בזה, כיון **דְּאוֹתְיוֹת טְיָלֵי נַיְנְהוּ, וּמְיָלֵי בְּמִילֵּי לָא מִיקְנְיָן** – כיון שהמוכר שטר חוב דברים בלבד הוא מוכר, שהרי אינו מוכר חפץ בעין, אלא את החוב עצמו, וסברא הוא שלא יהיו דברים נקנים על ידי דברים, דהיינו, שטר לא יקנה על ידי שטר, אלא על ידי מעשה בידים, כמסירה.

הגמרא מונה כמה דינים שנשנו יחדיו בבית המדרש בעניני שטרות, ומקשה שמתוך אחד מן הדינים מוכח ששטר כן יכול להיקנות בדברים בלבד: **וְלָא** – וכי לא מצינו דברים הנקנים בדברים בלבד, **וְהָאָמַר רַבָּה בַּר יִצְחָק אָמַר רַב, שְׁנֵי שְׁטָרוֹת הֵם** – שני דינים שונים יש בכתיבת שטר על קניית שדה. הדין הראשון, אדם שאמר לשנים **זְכוּ בְּשָׂדֶה לְפְלוֹנִי וְכִתְבוּ לוֹ אֶת הַשְּׁטָר** – הריני מקנה לכם שדה זו בקנין סודר, שתזכו בה עבור פלוני, וכן ממנה אני אתכם לכתוב ולתת לו שטר מתנה על השדה, הדין הוא, שחוֹזֵר בְּשָׁטָר וְאֵינוֹ חוֹזֵר בְּשָׂדֶה – יכול הנותן לחזור בו ולצוות להם שלא יכתבו לו שטר, אך אין הוא יכול לחזור בו מנתינת השדה, שמיד שעשו קנין עבורו זכה המקבל בשדה.

הדין השני: אדם שאמר לשנים זכו בשדה זו לפלוני, **עַל מְנָת שֶׁתִּכְתְּבוּ לוֹ אֶת הַשְּׁטָר**, כלומר, שלא יזכה בשדה עד שיגיע השטר מתנה לידו, שבאופן זה הריהו חוֹזֵר בֵּין בְּשָׁטָר בֵּין בְּשָׂדֶה – יכול הנותן לחזור בו אף מנתינת השדה ולא רק מכתיבת השטר, כיון שעדיין לא זכה המקבל בשדה.

הגמרא מביאה שרב הונא הוסיף אופן נוסף: **וְרַב חִיָּיא בַּר אָבִין אָמַר רַב הוּנָא, שְׁלֹשָׁה שְׁטָרוֹת הֵן** – שלשה חילוקי דינים מצינו בשטרות, **תְּרֵי הָא דַּאֲמָרָן** – שנים אלו האמורים לעיל, שפעמים שחוזר בשטר, ופעמים שחוזר אף בשדה, **וְאֶידָךְ** – והאופן השלישי הוא, **אִם קָדַם מוֹכֵר וְכָתַב אֶת הַשְּׁטָר** – אם המוכר הקדים והכין שטר מכירה קודם מכירת השדה שיהיה מזומן בידו לתת ללוקח בשטר ראיה,

---

המשך מעמוד רל

ואחת מישראל מבלי הבט על מצבו העכשוי, כי בודאי ישתפר, וכהבטחת היוצר יחד לבם אשר בלתי ידח ממנו נדח.

מיוסד על אהבת השם, שלכן צריך לקרב את כל אחד ואחת מישראל לאהבתו יתי (ונכלל בה גם דחילו).

ומיוסד על אהבת התורה, שלכן צריך להחדיר לימוד התורה בכל מקום ומקום.

בתור דוגמא נוספת לעבודה עם הזולת, יש לציין: חזרת מאמרי דא"ח בבתי כנסיות, הקישור עם תלמידי הישיבות בכלל ולימוד תורת החסידות עמהם בפרט, הקישור עם תלמידי ישיבות תומכי תמימים ותלמידי ישיבות אחרות - לאחר שיצאו מכותלי הישיבה, הפצת ספרים ומאמרים הנדפסים מתורת נשיאינו הקי, וכיו"ב.

כמה מהפעולות אלו נעשות הן מכבר, באופנים שונים, על ידי אנ"ש, ועל צעירי אגו"ח לסייע גם בחיזוק אלו הברים והרחבתם הן בכמות והן באיכות, ושיהיו באופן מסודר, שאז תהי גם התועלת במילואה יותר.

סימן כל דבר חי הוא - צמיחתו גידולו והתפתחותו, וגם בכחות עצמו - ולא רק ע"י, התעוררות תמידית הנשפעת עליו. וכן הוא גם בנוגע לעבודתם - אשר העבודה עצמה תביא ותמציא נקודות חדשות לפעולה, ויתעוררו מזמן לזמן בהוספה, ולא רק בהעניינים שעד עתה, אלא גם בסוגי עבודה חדשים.

* * *

מובן אשר באמת לאמיתו, וככתוב בראש המכתב, כל הנ"ל הוא בתפקידו של כל אחד מישראל, וכידוע פתגם רבנו הזקן (בעל התניא - פוסק בנסתר דתורה - והשלחן ערוך - פוסק בנגלה דתורה) אשר החסידות היא חלקו ונחלתו של כל אחד ואחת ישראל, ומזמן לזמן מתרבה הדעה את הוי, וכספור רז"ל, כד יהא קריב ליומי משיחא אפילו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא, עד אשר, סוף סוף, כולם ידעו אותי - אלא שאלו שזכו וכבר עוסקים הם בפועל בתורת החסידות - פנימיות התורה הדרכותי ומנהגי - עליהם במיוחד מוטלת העבודה הקי להכשיר הלבבות ולהפיץ המעיינות בתוככי כל בני ובנות ישראל עד שיפוצו גם כן חוצה. וכל אלו אשר תוספת כח בהם ומרץ ועדיין המגע והקישור שלהם בעניני עולם הזה - קלוש הוא, הנה לפום דמלא שיחנא, וחלקם בעבודה זו גדול יותר.

ולכן הנוער והצעירים, אשר שתי תכונות אלו בהם: תוספות מרץ וכח ומיעוט יותר בהשייכות לעניני העולם הזה, עליהם לקחת חלק בראש בכל פרטי עבודה זו, (ע"פ הוראת זקנים, וכיודע מרז"ל בענין סתירת זקנים, ועאכו"כ - בנין זקנים).

ומובטחים העובדים, בפסק בי"ד של מעלה, אשר בגלל המסירת נפש של מייסד תורת החסידות חב"ד הוא רבנו הזקן, הרי בכל ענין של תורה יראת שמים ומדות טובות תהי ידם על העליונה.

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש ומתוך שמחה אמיתית.

מ. שניאורסאהן

כְּאוֹתָהּ שֶׁשָּׁנִינוּ במשנה להלן (קסז:) **שכּוֹתְבִין** – מותר לכתוב **שְׁטָר לְמוֹכֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹקֵחַ עִמּוֹ**, כיון שאין שום חשש הפסד בזה אלא למוכר עצמו, שאם יאבד השטר יוכל שמעון לטעון שקנה את השדה, ומכיון שחפץ המוכר בכך ואינו חושש, מותר לכתוב לו.

רב הונא מסיים את דבריו: ואם כן שכתב המוכר שטר מכירה על השדה קודם מכירת הקרקע, **כֵּינָן שֶׁהֶחֱזִיק זֶה** [–הלוקח] **בַּקַּרְקַע** ונגאה, **נִקְנָה שְׁטָר בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא** בלא מעשה קנין נוסף, מאחר שנתרצה המוכר לתת לו את השטר עם השדה. **וְזוֹ הִיא שֶׁשָּׁנִינוּ** במשנה בקידושין (כו.), **נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת**, דהיינו מטלטלין, **וּבכללם השטר, נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת**, דהיינו קרקעות, על ידי שעשה קנין בקרקע בלבד באחד מהקנינים המועילים בקרקעות, דהיינו **בְּכֶסֶף וּשְׁטָר וַחֲזָקָה**. הרי לנו שמכיון שנתרצה המוכר לתת ללוקח את השטר עם השדה, בכך בלבד זכה הלוקח בשטר בלא מעשה קנין, ואם כן הרי כל שכן שניתן למכור שטר הלואה לחבירו על ידי שטר מכירה, ומפני מה אמר רב אשי לעיל (ע״א) ש׳מילי במילי לא מיקנין׳.

מתרצת הגמרא: **אַגַּב שַׁאנֵי** – אין דומה קנין אגב ל׳מילי׳, כלומר, אין הלוקח זוכה בשטר בדברים בלבד, שנתרצה המוכר לתתו לו, אלא בקנין אגב, שכך הוא הדין שאדם החפץ לקנות מחבירו קרקעות ומטלטלים, כיון שעשה קנין בקרקעות, הרי זה נחשב כמעשה גדול וקנין משיכה במטלטלים עצמם.

הגמרא מביאה ראיה לדבריה, שקנין אגב קנין חשוב הוא: **דְּהָא מַטְבֵּעַ דְּלֹא נָיְקִי כַּחֲלִיפִין, וְאַגַּב אַרְעָא נָיְקִי** – שהרי מטבע אינו נקנה בקנין סודר, ומכל מקום אגב קרקע הרי הוא נקנה. **כִּי הָא דְּרַב פָּפָּא הָוֹו לֵיהּ תְּרֵיסַר אַלְפֵי זוּזֵי בֵּי חוֹזָאֵי** – וכמו שמצינו שהיו לרב פפא שנים עשר אלף זוז בפקדון אצל אנשי העיר חוזאי, ורצה לשלוח את רב שמואל בר אחא לתבוע המעות עבורו, אך חשש שלא יתרצו למסור את המעות לידיו, ולכך **אַקְנְיֵנהּ** למעות **נְיָהֲלֵיהּ, לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר אַחָא, אַגַּב אַסֵּיפָא דְּכֵיתֵיהּ** – אגב מפתן הבית שלו, שקרקע הוא והקנהו לו בקנין סודר או בחזקה, **וּכִי אָתָא נָפַק לְאַפֵּיהּ עַד תַּוָּוךְ** – וכשהגיע רב שמואל בר אחא, יצא רב פפא לקראתו עד המקום ששמו ׳תווך׳ מרוב שמחתו על המעות שהביא עמו. הרי לנו שהועיל הקנאת המעות אגב הקרקע, שאילולי כן לא היו בי חוזאי מוסרים את המעות לידי השליח.

שנינו במשנה: **אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הָעֲבָדִים וְלֹא אֶת הַמַּרְצוּפִין וְלֹא אֶת הָאַנְתִּיקִי וְכוּ׳**.

מבררת הגמרא: **מַאי אַנְתִּיקִי** – מהו אנתיקי. מבארת הגמרא: **אָמַר רַב פָּפָּא, עִיסְקָא דִּבְנָוָוה** – הסחורה המצויה בספינה, אינה נמכרת בכלל הספינה.

משנה

לאחר שנתבאר במשנה הקודמת אלו דברים נכללים בכלל מכירת הספינה, עוברת משנתינו לבאר את דין המוכר פרדות או בהמה או את כליהם: **מָכַר אֶת הַקָּרוֹן, לֹא מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת** – המוכר לחבירו את העגלה, אין בכלל זה הבהמות העשויות להוליך את העגלה, שלא נתכוין למכור לו אלא את העגלה לבדה. וכן להיפך, אם **מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת, לֹא מָכַר אֶת הַקָּרוֹן.**

מָכַר אֶת הַצֶּמֶד, לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר – ואם מכר לחבירו את העול של הבקר, אין בכלל זה הבקר. וכן להיפך, אם **מָכַר אֶת הַבָּקָר, לֹא מָכַר אֶת הַצֶּמֶד.**

המשנה מביאה שנחלקו תנאים בדין זה, באיזה אופן אכן המוכר את הצמד, לא מכר את הבקר: **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַדָּמִים מוֹדִיעִין** – באופן שהדמים מוכיחין שלא לדבר זה בלבד נתכוין, ששילם דמים מרובים, הרי זה מוכיח שאכן נתכוין לקנות שני הדברים יחד.

מבררת המשנה: **כֵּיצַד** הדמים מודיעין. מבארת המשנה: כגון באופן ש**אָמַר** לו [הלוקח למוכר] **מְכוֹר לִי צִימְדְּךָ בְּמָאתַיִם זוּז**, והרי **הַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין הַצֶּמֶד** נמכר **בְּמָאתַיִם זוּז**, שהרי זה ראיה שהכוונה היתה לקנות הצמד עם הבקר, ששוים מאתים זוז. **וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין הַדָּמִים רְאָיָה**, אלא יתכן שאכן לא נתכוין לקנות אלא את הצמד.

גמרא

הגמרא מביאה ברייתא הסותרת למשנתינו: **תָּנֵי רַב תַּחֲלִיפָא בַּר מַעֲרָבָא, קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּהוּ** – רב תחליפא שהיה מבני ארץ ישראל, שנה ברייתא לפני רבי אבהו, **מָכַר אֶת הַקָּרוֹן, מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת.** שאלו רבי אבהו, **וְהָא אֲנַן לֹא מָכַר תְּנַן** – והרי במשנתינו שנינו, מכר את הקרון ׳לא מכר׳ את הפרדות, ונמצא ברייתא זו סותרת למשנתינו. **אָמַר לֵיהּ** רב תחליפא, **אִיסְמְיֵיהּ** – האם אסיר ברייתא זו מגירסתי, מחמת המשנה. **אָמַר לֵיהּ** רבי אבהו לרב תחליפא, **לֹא** – אין הכרח לדחות ברייתא זו, **תִּיתַּרְגֵּם מַתְנִיתֵיךְ בַּאֲרוּכִין בּוֹ** – שיש להעמיד את הברייתא שלך באופן שהיו הפרדות קשורים בעגלה, שבאופן זה כיון שסיכמו ביניהם על מכירת העגלה, ודאי היתה כוונתם אף על הפרדות שעמדה.

שנינו במשנה: **מָכַר אֶת הַצֶּמֶד לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר וְכוּ׳** רבי יהודה אומר הדמים מודיעין וכו׳ וחכמים אומרים אין הדמים ראיה:

הגמרא מבררת באיזה אופן נחלקו רבי יהודה וחכמים. מבררת הגמרא: **הֵיכִי דָּמֵי** – באיזה אופן נחלקו רבי יהודה וחכמים, **אִילֵימָא** בעיר דְּקָרוּ **לְצִימְדָּא צִימְדָּא וּלְבָקָר בָּקָר** – אם במקום שהיו קוראים לעול בלבד, צמד, ולבקר בלבד, בקר, ואין מצוי כלל לקרוא לבקר ולצמד יחד, צמד, אם כן הרי **פְּשִׁיטָא שִׁצִימְדָּא זַבֵּין לֵיהּ, בָּקָר לֹא זַבֵּין לֵיהּ** – אם כן הרי ברור שלא מכר אלא את הצמד, וודאי לא נחלק רבי יהודה על חכמים באופן זה, שלא יתכן לומר שהדמים מגלים לנו שהמוכר נתכוין אף לבקר, שהרי אין קוראים כלל לבקר, צמד.

וְאֶלָּא דְּקָרוּ **לֵיהּ נַמֵּי לְבָקָר צִימְדָּא** – ואם נאמר שנחלקו בעיר שרגילים כולם לקרוא לפעמים לבקר ולצמד יחד, צמד, ונמצא שהאומר צמד יתכן שכוונתו אף לבקר, אם כן ודאי אף חכמים יודו לרבי יהודה שיהיו הדמים ראיה **שִׁפּוֹלֵיהּ זַבֵּין לֵיהּ** – שהכל מכר לו, הבקר עם הצמד.

מבארת הגמרא: **לֹא צְרִיכָא** – אכן לא נשנתה מחלוקת זו אלא **בְּאַתְרָא** דְּקָרוּ **לֵיהּ לְצִימְדָּא צִימְדָּא וּלְבָקָר בָּקָר** – בעיר שיש בני אדם הקוראים לעול בלבד צמד, ולבקר בקר, **וְאִיכָּא נַמֵּי** דְּקָרוּ **לְבָקָר צִימְדָּא** – וישנם גם בני אדם באותה עיר שקוראים אף לבקר צמד, **שִׁרְבֵּי יְהוּדָה סָבַר, הַדָּמִים מוֹדִיעִין**, שמתוך שלקח המוכר דמים מרובים הרי זה ראיה שהוא מן הבני אדם הקוראים אף לבקר צמד, **וְרַבָּנָן סָבְרֵי אֵין הַדָּמִים רְאָיָה** – אין בכח הדמים המרובים שלקח להוכיח שאכן מן אותם בני אדם הוא, אלא המוציא מחבירו עליו הראיה, וכל זמן שלא הביא הלוקח ראיה לדבריו ידו על התחתונה, ונותן לו המוכר צמד בלבד.

הגמרא מקשה לדעת חכמים, מפני מה הצמד עצמו כן מכור. מקשה הגמרא: **וְאִי** – ואם אכן לדעת חכמים **אֵין הַדָּמִים רְאָיָה**, ולכך לא קנה את הבקר, על כל פנים **לֵיחֲוֵי בִּיטּוּל מָקָח** – שיתבטל המקח, כדין כל המשלם יותר משתות משווי המקח, שהמקח בטל, וכיון ששילם יותר משתות משווי העול, אם כן צריך המקח להיות בטל, ומתוך לשון המשנה ׳מכר את הצמד לא מכר את הבקר׳, משמע שמכירת הצמד מכירה מעולה היא, כלומר, שלא רק שלא בטל המקח, אלא אף אינו צריך להחזיר את דמי האונאה.